
REPRESENTANTSKAPSAK 15/24
BUDSJETT OG HANDLINGSPLAN 2025 OG ØKONOMIPLAN 2025-2028

Går til

Representantskapets medlemmer

Representantskapsmøte

9. desember 2024

Saksbehandlere

John Olsen og Sissel Bastiansen

Vedlegg til saksfremlegget

1. Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 (iht. endret forskrift)
2. Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028
3. Handlingsplan 2025

Saksfremlegg

Gjeldende forutsetninger for budsjettet for 2025

Både styret og administrasjonen har påpekt den krevende økonomiske situasjonen i Vest-Agder-museet. Med gjentakende høyere lønnsvekst enn justering av tilskudd, gjør dette seg fortsatt gjeldende.

Utviklingsprosjekter må som hovedregel prosjektfinansieres/søkes eksternt finansiert.

Museet arbeider kontinuerlig med å øke egeninntjeningen, men ligger allerede høyt sammenlignet med flere andre museer (11 millioner i 2023). Arbeid med økt egeninntjening må også sees i sammenheng med museets samfunnsoppdrag som del av den demokratiske infrastrukturen og betydningen av at alle skal ha like muligheter for deltakelse og involvering i egen historie. Dette er særlig knyttet til billettpriser.

Midlene som årlig avsettes til bygningsvern (kr. 500 000) og til egne utstillingskostnader (kr. 500 000) er videreført på samme nivå som tidligere. Museet har også satt av kr. 100 000 til satsning på forskning.

Museet viderefører arbeidet med å øke inntjening i museumsbutikkene. Dette innebærer bl.a. å vurdere både vareutvalg og prising. I tillegg kommer:

- Prising av arrangementer og type arrangementer i forholdet mellom bemanning vs. inntjening.
- Optimalisering av driften knyttet til bl.a. digitalisering.
- Økt synlighet for museet med tanke på økt besøk og økt mersalg.
- Bevisstgjøring av kost-/nytteverdi i all inntjening

Forutsigbarhet i økonomi er en utfordring, bl.a. ved de to teknisk-industrielle anleggene Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen, da tilskudd (som også går til bl.a. lønn) ikke blir kjent før i mars/april. At Riksantikvaren via fylkeskommunen gir tilskudd som reelt sett dekker FDV-stillingene ved anlegget har vært virksomhetskritisk. Ansvar for forvaltningen av tilskuddene er overført fylkeskommunene fra 1. januar 2021, men hvilke rammer den enkelte fylkeskommune vil få er uavklart frem til februar regnskapsåret. Forutsigbarhet er også en utfordring knyttet til flerårige prosjekter og midler til bygningsvern.

Museumsbanene fikk fra 2021 en egen post på statsbudsjettet. Fordelingen av disse midlene gjøres av Jernbanemuseet. Setesdalsbanen fikk fra 2021 en økning i tilskudd

fra Jernbanedirektoratet, men dette forutsetter at Vennesla kommune og Agder fylkeskommune viderefører sine økte rammer til banen (Jernbanedirektoratet stiller krav om 50/50 matching mellom deres midler og midler fra andre). Vi forutsetter følgelig en slik matching også i budsjettet for 2025.

Det er en gjensidig forventning mellom de tre nivåene stat, fylkeskommune og kommuner, at ingen av dem reduserer sine tilskudd, og at alle tre oppjusterer sine tilskudd i tråd med gjeldende deflatorer. Dette gjelder ikke minst Setesdalsbanen hvor staten krever 50/50 matching, men også f.eks. Hestmanden hvor staten tok et unormalt stort økonomisk ansvar (80% mot normalt 60%). Dette er følgelig lagt til grunn under.

Generelt om budsjettrammene for 2025

Som tidligere år velger administrasjonen å legge fram for styret for behandling en oversikt over budsjettrammene for 2025, basert på føringer for indeksregulering av statlige, fylkeskommunale og kommunale tilskudd som gitt i forslag til statsbudsjett. Midlene er fordelt på avdelingene, fagseksjonen og administrasjonen ut fra en historisk fordeling og i tråd med museets strategiske plan og faglige mål. Midler plassert i fagseksjonen og administrasjonen ivaretar fellestiltak på tvers av avdelingene.

Det er representantskapet som endelig vedtar budsjett og kommunenes/fylkeskommunens indeksregulering. Etter representantskapet i desember vil administrasjonen sende brev til kommunene med endelig vedtatt sats.

1. Tilskudd

Tabell 1: Oversikt over tilskudd 2024 samt budsjetterte tilskudd 2025:

Tilskudd	Regnskap per 31.08.2024	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Avvik	Δ%
Driftstilskudd					
Driftstilskudd fra staten	22 644 156	35 546 562	36 790 692	1 244 130	3,5 %
Driftstilskudd fra Fylke	11 897 406	15 962 082	16 616 527	654 445	4,1 %
Driftstilskudd fra Eierkommunene	9 093 243	13 703 135	14 264 964	561 829	4,1 %
Driftstilskudd fra Jernbanemuseet	2 644 563	4 749 500	4 927 972	178 472	3,8 %
Driftstilskudd Sjølingstad fra Agder Fylkeskommune	2 636 049	4 289 825	4 289 825	0	0,0 %
Driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård	517 276	790 000	790 000	0	0,0 %
Driftstilskudd fra Stiftelsen Tingvatn Fornminneforening	1 086 505	1 629 757	1 696 577	66 820	4,1 %
Tilskudd øvrige aktører					
Tilskudd Stiftelsen Uni	108 226	245 500			
Tilskudd fra Kulturrådet		983 000			
Overføringer fra andre private	115 000				
Øvrige tilskudd fra fylke		1 679 560	1 899 776		
Øvrige tilskudd fra eierkommunene	42 664	969 838	678 894		
Øvrig tilskudd Sjølingstad fra Agder Fylkeskommune		750 000			
Diverse øvrige små tilskudd	151 363	215 000			
Sum	50 936 451	81 513 759	81 955 227		
Tilskudd kategorisert som investeringer					
Tilskudd fra Kulturdepartementet for vannspeilet i Nodeviga & nytt bygg	3 500 000	3 500 000	17 000 000		
Tilskudd fra Agder Fylkeskommune til vannspeilet		5 000 000			
Tilskudd fra Agder Fylkeskommune til bygningsvern		1 450 000	1 050 000		
Tilskudd fra Kristiansand Kommune til vannspeilet	5 000 000	5 000 000			
Tilskudd fra Fylke/Kommune til nytt bygg			56 000 000		
Tilskudd Jernbanemuseet		2 000 000			
Tilskudd fra stiftelser		432 953	150 000		
Tilskudd fra andre	859 164	1 925 000	14 500 000		
Sum	9 359 164	19 307 953	88 700 000		

Kommentarer til driftstilskudd i budsjettet for 2025:

- Det er i budsjettet for 2025 lagt til grunn en økning på 3,5% i statlige tilskudd. Dette i tråd med statsbudsjett som ble lagt fram i oktober. Tilskudd fra Kulturdepartementet er følgelig økt med statens deflator på 3,5 %, til kr. 36.790.692.
- Representantskapet har tidligere vedtatt at Vest-Agder-museet skal følge kommunal deflator når det gjelder justering av tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner. For 2025 er kommunal deflator 4,1%, og Vest-Agder-museet har økt kommunale tilskudd med 4,1% til 14.264.964 og fylkeskommunale tilskudd med 4,1% til 16.616.527.

Økningen gjelder også for årlige ekstra tilskudd til Setesdalsbanen, magasin, Industrihistorisk senter i Mandal osv.

3. Driftstilskuddet fra Jernbanedirektoratet til Setesdalsbanen er prisjustert med 3,8 % til kr. 4.927.972. Dette er i tråd med justering angitt i statsbudsjettet for 2025.
4. Fast driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård har de siste årene ikke vært regulert, da det for de siste årene ikke har vært økonomisk anledning for stiftelsen til å øke dette. I utgangspunktet gjelder dette også 2025. Museet har gjennom hele 2024 vært i tett dialog med stiftelsen om prosjektmidler, og dette har vært en gjensidig vellykket ordning som søkes videreført i 2025, for i fellesskap med stiftelsen å ivareta Gimle Gård på best mulig måte for alle parter. Driftstilskuddet er satt til 700.000 uten regulering, men vi tar høyde for 90.000 i prosjektmidler i tillegg til dette.
5. Tilskuddet fra Tingvatn forminnekpark og besøkssenter IKS skal KPI-reguleres, men faktoren for dette er ikke klar, og det er regulert med 4,1% i påvente av bekreftet KPI-sats.
6. Det er budsjettert med investeringstilskudd på kr ytterligere 6,5 millioner til arbeid med Odderøya museumshavn, jf. tilsagn i statsbudsjettet, som er det som ikke er mottatt av en ramme på 20 millioner.
7. Det er budsjettert med 81 millioner i tilskudd til nytt museumsbygg i 2025 med utgangspunkt i likviditetsplanen for prosjektet. Oppstart skjer i 2025 og ferdigstillelse i 2028.

Kommentarer til inntektsposter utover tilskudd:

1. Forventet salgsinntekt er økt med 1,5% i forhold til revidert budsjett for 2024. Vi har tidligere økt salgsinntekten i forhold til fjorårets budsjett, men dette gir ikke en tilstrekkelig inndekning, og vi har derfor valgt å justere i forhold til revidert budsjett for 2024, som er et mer oppdatert grunnlag. Det er gjort noen variasjoner mellom avdelingene ut fra faktisk historisk salgsstatistikk per avdeling.

2. Budsjettert momskompensasjon/fradrag er tatt ut av budsjettet, da denne uansett ikke har noen resultateffekt.
3. Finansinntekter er på bakgrunn av innestående kapital og dagens rentenivå forsiktig økt til kr. 1.500.000.
4. Av forsiktighensyn budsjetteres det ikke med prosjekttilskudd før disse er bevilget.
5. Det budsjetteres ikke med sykelønn, ut over refusjon knyttet til varige tiltak.

2. Personalkostnader

Lønnskostnader er økt med en forventet lønnsvekst på 4,3%.

For 2025 har nå 7 av våre 11 driftsavdelinger lønn og sosiale kostnader med en andel på 79% eller mer av totale kostnader. Dette reduserer avdelingenes handlingsrom.

For VAM totalt er andelen lønn og sosiale kostnader 66,5% av totale kostnader i budsjettet. Andelen er normalt lavere ved regnskapsavslutning ved årsslutt pga. mye prosjektmidler som kommer inn i løpet av året.

3. Driftskostnader

Avdelingenes budsjett er internt justert i tråd med regnskap 2023 og regnskap pr. 31.08.24. Styrets tidligere signaler om å videreføre historisk fordeling mellom avdelingene er fulgt opp på samme måte som tidligere.

Strømkostnadene er holdt på samme nivå for 2025 som i budsjett for 2024.

4. Bruk av disposisjonsfond

Det er i budsjettet for 2025 forutsatt å bruke kr. 1.000.000 fra disposisjonsfond. Dette er foreslått brukt til bygningsvern ved avdeling Kristiansand og Lista som en videreføring av ordningen fra tidligere år.

5. Bruk av bundet driftsfond.

Det er i budsjettet for 2025 forutsatt å bruke kr. 800.000 av bundet driftsfond til vedlikehold av Lok 5 ved Setesdalsbanen.

6. Brukt til investeringer i investeringsregnskapet

Det er i budsjettet for 2025 forutsatt å overføre kr. 4.377.602 av driftsmidler til investeringsregnskapet. Dette gjelder i hovedsak midler til investering i vognhall på Setesdalsbanen, da andre tilsagn til dette ikke foreligger. I tillegg er det overført til bygningsvern ved Kristiansand museum.

7. Avsetning til disposisjonsfond

Direktøren foreslår at det i 2025 avsettes midler fra driften til disposisjonsfond på totalt kr. 2.320.748, for å sikre seg mot uforutsette utgifter og/eller foreta nødvendige investeringer.

Av dette avsettes ved avdeling Hestmanden kr. 1,5 millioner til fremtidig periodisk vedlikehold. Dette er knyttet til at Hestmanden minimum hvert femte år må i dokk knyttet til sertifisering. I den forbindelse kommer det også alltid noen ekstra arbeider, vi vet bl.a. at det ved neste dokksetting må utbedres/byttes noen skrogplater. Dokksetting ved hovedklassing, inkludert arbeid, har en estimert kostnad på kr. 5-7 millioner.

I tråd med tidligere vedtak avsettes kr 500 000 til disposisjonsfond avdeling 15 (magasin), for å betale ned «internt lån» knyttet til magasininnredning.

Det er for 2025 for flere avdelinger ikke rom for å sette av til disposisjonsfond.

8. Økonomiplan 2025 – 2028

Økonomiplanen for perioden 2025 til 2028 gir et bilde av forventet økonomisk

situasjon for Vest-Agder-museet de nærmeste årene. Vi har i økonomiplanen fra år 2025 tatt høyde for følgende parameter:

- Forventet økning på offentlige tilskudd omtrent som i dag, vektet til 3%.
- Årlig økning av salgsinntekt på 5%
- Prisvekst på 3%
- Årlig lønnsøkning på 3%

9. Investeringsbudsjett

Vi har for 2025 budsjettet med en investering med en ramme på kr 20 millioner til arbeid med vannspeilet i Odderøya museumshavn, jf. tilsagn i statsbudsjettet, samt 81 millioner til nytt museumsbygg i Odderøya museumshavn. I tillegg kommer investeringsprosjekt knyttet til bygningsvern på Kristiansand museum med en ramme på 1,4 mill og investering på 3,5 mill på Setesdalsbanen knyttet til ny vognhall.

Det er i investeringsbudsjettet for perioden 2026 til 2028 kun medtatt kostnader til egenkapitalinnskudd KLP og nytt museumsbygg. Øvrige investeringer er ikke lagt inn i budsjett. Dette er knyttet til følgende to forhold:

1. Når det gjelder pågående investeringsprosjekter (i stor grad bygningsvern og til sikringsprosjekter), så vil en ikke ha avklart hvor mye ubrukte midler som skal overføres til kommende år (hvor langt prosjektet er kommet) før ved årsavslutningen.
2. Når det gjelder nye investeringsprosjekter, så forutsetter disse tilsagn om eksterne midler. Dette kommer som tilskudd fra fond, stiftelser og ekstra tilskudd fra bl.a. Agder fylkeskommune. Disse tilsagnene er ikke mottatt/avklart og museet har som praksis å ikke legge inn i budsjettet prosjekter som ikke har sikker finansiering.

Endring i budsjett- og regnskapsforskriften for IKSer

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) ble endret i mai 2023, og det ble samtidig fastsatt ny forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskap. Budsjettet for 2024 ble lagt parallelt med at det kom orientering om ny lov, og er derfor utarbeidet etter gammelt oppsett. For å kjenne seg igjen i utgangspunktet for årets budsjett og samtidig vise hva endringene innebærer for Vest-Agder-museet IKS og vår rapportering, har vi derfor utarbeidet vedlegget «Budsjett og handlingsplan 2025, økonomiplan 2025-2028» i to versjoner. Det første og gjeldende er iht. ny forskrift, det andre, til informasjon, iht. gammelt oppsett.

Styret i Vest-Agder-museet behandlet budsjett 2025 og økonomiplan 2025 - 2028 i styresak 44/23 i styremøte 7. november 2024, med følgende vedtak:

1. Styret vedtar forslag til budsjett og handlingsplan for 2025 samt forslag til økonomiplan for perioden 2025 – 2028.
2. Styret godkjenner bruk av disposisjonsfond jf. saksfremlegg.
3. Styret innstiller overfor representantskapet å vedta forslag til budsjett og handlingsplan for 2025 samt forslag til økonomiplan for perioden 2025 – 2028.

Forslag til representantskapets vedtak:

Representantskapet vedtar budsjett og handlingsplan for 2025 samt økonomiplan for perioden 2025 – 2028.

Vest-Agder-museet IKS